

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การใช้สื่อสังคมเพื่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกรรมการสูบบุหรี่ กรณีศึกษาเฉพาะไลน์
ชื่อผู้เขียน	นางสาวรัชณี กุลศลภู์เกียรติ
ชื่อปริญญา	วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ)
สาขาวิชา/คณะ/มหาวิทยาลัย	ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ พาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	รองศาสตราจารย์ ดร.นิตยา วงศ์ภินันท์วัฒนา
ปีการศึกษา	2559

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการศึกษาคั้งนี้เป็นการศึกษาอิทธิพลของการใช้สื่อสังคมมีเดียในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกรรมการสูบบุหรี่ โดยพิจารณาถึงผลกระทบของสื่อสังคมมีเดียต่อปัจจัยด้านทัศนคติต่อการสูบบุหรี่ การคล้อยตามกลุ่ม และการรับรู้การควบคุมพฤติกรรมกรรมการสูบบุหรี่ นอกจากนี้ยังเป็นการศึกษาว่าทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนจะสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกรรมการสูบบุหรี่ได้หรือไม่ งานวิจัยนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงทดลองและเชิงสำรวจในการจัดเก็บข้อมูลเพื่อตอบสมมติฐานการวิจัย โดยการออกแบบการวิจัยเชิงทดลองประกอบด้วยสื่อสังคมมีเดียสามรูปแบบ ได้แก่ ข้อความ ภาพนิ่งประกอบข้อความ และวิดีโอ นอกจากนี้ยังคำนึงถึงความห่วงใยตามทฤษฎีการดูแลพฤติกรรมของ Watson โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ห่วงใยบรรยากาศ (สภาพแวดล้อม) คนรอบข้าง และตนเอง

กลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมการวิจัยอาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 90 คน เป็นกลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่ซึ่งศึกษาในระดับปริญญาตรีและโทที่มีอายุตั้งแต่ 18-25 ปี โดยกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดต้องมีสมาร์ทโฟนหรือแท็บเล็ตที่มีระบบปฏิบัติการไอโอเอส (iOS) หรือแอนดรอยด์ (Android) ที่สามารถติดตั้งแอปพลิเคชันไลน์ โดยกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม จะได้รับมัลติมีเดียสามรูปแบบ และจะต้องตอบคำถามในแบบสอบถามทั้งก่อนและหลังการทดลอง เกี่ยวกับปัจจัยด้านทัศนคติต่อการสูบบุหรี่ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และการรับรู้การควบคุมพฤติกรรมกรรมการสูบบุหรี่ นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างยังตอบคำถามในแบบสอบถามเกี่ยวกับความตั้งใจ แรงจูงใจ และพฤติกรรมในการสูบบุหรี่หลังจากสิ้นสุดการทดลอง

การวิเคราะห์ผลการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ประกอบด้วย การวิจัยเชิงทดลองและเชิงสำรวจ โดยการวิจัยเชิงทดลองเป็นการนำเอาสถิติที่ประกอบด้วย paired-sample t-test เพื่อวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างก่อนและหลังการได้รับการณรงค์ด้วยการใช้รูปแบบมัลติมีเดียที่แตกต่างกัน และการวิเคราะห์ความแปรปรวนตัวแปรพหุ (Multivariate analysis of variance : MANOVA) เพื่อวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างกลุ่มในการวิเคราะห์ข้อมูล ส่วนการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) เป็นการนำเอาสถิติขั้นสูงที่เรียกว่าการวิเคราะห์สมการโครงสร้าง (Structural equation model: SEM) มาวิเคราะห์ข้อมูล ผลการวิจัยเชิงทดลองพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติที่ดีต่อการสูบบุหรี่น้อยลงหลังการได้รับสื่อมัลติมีเดียข้อความ ภาพนิ่งประกอบข้อความ และวีดิทัศน์ ในรูปแบบการหวังใยบรรยากาศ (สภาพแวดล้อม) คนรอบข้างและตนเอง แต่สื่อมัลติมีเดียไม่สามารถปรับเปลี่ยนความรู้สึกที่มีต่อกลุ่มอ้างอิงได้ นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างยังแสดงให้เห็นถึงการรับรู้ในการควบคุมพฤติกรรมกรรมการสูบบุหรี่ดีขึ้นหลังจากได้รับสื่อมัลติมีเดียข้อความ ภาพนิ่งประกอบข้อความและวีดิทัศน์ ในรูปแบบความหวังใยบรรยากาศ (สภาพแวดล้อม) คนรอบข้างและตนเอง ยกเว้นการรณรงค์การลดการสูบบุหรี่ด้วยมัลติมีเดียประเภทข้อความ ในรูปแบบความหวังใยตนเองไม่ส่งผลต่อการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมกรรมการสูบบุหรี่ อย่างไรก็ตามการวิจัยเชิงสำรวจพบว่าปัจจัยการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมกรรมการสูบบุหรี่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมกรรมการสูบบุหรี่ผ่านความตั้งใจเกี่ยวกับการลดการสูบบุหรี่ ในขณะที่แรงจูงใจเกี่ยวกับการลดการสูบบุหรี่มีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมกรรมการลดการสูบบุหรี่

คำสำคัญ: รูปแบบการนำเสนอด้วยสื่อสังคม ทัศนคติที่มีต่อการสูบบุหรี่ กลุ่มคล้ายตามที่มีต่อการสูบบุหรี่ การรับรู้ความสามารถในการควบคุมการสูบบุหรี่ พฤติกรรมการสูบบุหรี่ การรณรงค์การสูบบุหรี่ การตั้งใจ การจูงใจ แอปพลิเคชันไลน์

Thesis Title	USING SOCIAL MEDIA TO MODIFY SMOKING BEHAVIOR: STUDY APPLICATION LINE
Author	Miss Ratchanee Kulsolkookiet
Degree	Master of Science Program (Management Information Systems)
Department/Faculty/University	Management Information Systems Commerce and Accountancy Thammasat University
Thesis Advisor	Assoc.Prof.Dr.Nitaya Wongpinnunwatana
Academic Years	2016

ABSTRACT

The objective of this study is to examine influence of presentation of anti-smoking social media on intention to quit smoking with respect to attitude towards smoking, subject norm, and perceived behavioral control on smoking factors. In addition, the study is also examined whether the theory of planned behavior is able to be applied with change in smoking behavior. The experimental and survey research were designed to gather the data to test the hypotheses. The experimental design consists of multimedia type with three levels and human caring type with three levels. The three levels of multimedia type are text only, text with picture and video, while the three levels of human caring type are caring on environment, other (or subjective norm) and one's own.

Samples were young smokers living in Bangkok. Data was collected from 90 undergraduate and graduate students in Bangkok aged between 18 – 25 years. All samples owned a smart phone or tablet with an IOS or Android Operating System, with Application Line. Participants were divided into three groups. Group 1 exposed with three level of multimedia type for human caring on environment. Group 2 and group 3 exposed with three level of multimedia type for caring other and one's own respectively. All participants answered pre and post questionnaires on attitude

towards smoking, subject norm, perceived behavioral control on smoking factors. At the end of the experiment, all participants also answered questionnaire on intention to smoke, motivation, and behavior to smoke factors.

The analysis of research results is divided into two parts, experimental and survey research. For experimental research, the statistical methods employed are paired-sample t-test and multivariate analysis of variance to determine difference in multimedia used. For survey research, the statistical method employed is structural equation model (SEM). The experimental research has found that the samples have unfavorable attitude towards smoking factor after they have seen the anti-smoking multimedia of text only, text with picture and video for the three levels of human caring type. The samples are indifferent to anti-smoking on subjective norm factor after they have seen the three levels of anti-smoking multimedia for three levels of human caring type. Besides, the samples have greater perceived behavioral control factor on smoking of three levels of multimedia type for only two levels of human caring type (caring on environment and other) except impact of anti-smoking multimedia in form of text on caring one's own. However, the survey research has found that perceived behavioral control factor indirectly influences on behavior to reduce smoking factor via intention to reduce smoking factor. Meanwhile, motivation to reduce smoking factor directly affects behavior to reduce smoking factor.

Keywords: Presentation format social media, Attitude towards smoking, Social norms towards smoking, Perceived behavioral towards smoking, Smoking behavior, Anti-smoking campaign, Intention, Motivation, Application line